

jamæssige betænkeligheder ved opretholdelse af forbudet mod billeder m. v., idet det her i praksis havde været muligt at fastlægge klarere retningslinjer for forbudets rækkevidde. Endelig nævnte man, at der næppe ganske kunne ses bort fra de vanskeligheder, en frigivelse af billedpornografien kunne skabe for Danmarks relationer til andre lande.

Det var således straffelovrådets opfattelse, at argumentationen for en ophævelse af forbudsreglen for billeder var noget svagere, og betænkelighederne ved en sådan ophævelse omvendt noget mere fremtrædende, end med hensyn til litteraturen. Man fandt, at det var et vanskeligt vurderingsspørgsmål, hvilken vægt der burde tillægges disse betragtninger, og i konklusionen udtaltes, at overvejelserne var faldet ud til, at rådet ikke ville foreslå, at en eventuel ophævelse af bestemmelserne om utugtige skrifter ledsagedes af en samtidig ophævelse af reglerne om utugtige billeder m. v.

5. Ved fremsættelsen af lovforslaget udtalte justitsministeren, at der kunne være tvivl om, hvorvidt det var rigtigt at give forskellige regler om skrifter og billeder. Man kunne ikke bortse fra den mulighed, at frigivelsen af skrifterne kunne få virkninger, der ville blive af betydning for vurderingen af, om forbudet mod utugtige billeder burde opretholdes.

I det folketingsudvalg, der behandlede lovforslaget, drøftede man også mulighederne for, at reglerne i lovforslagets § 234, nr. 1 og 2, om utugtige billeder eller genstande kunne ophæves. Det udtales i betænkningen (Folketingstidende 1966-67, tillæg B, sp. 1417) at meningerne herom var delte, men at man efter drøftelse med justitsministeren var blevet enig om ikke at foreslå nogen ændring under hensyn til det ønskelige i at have en ensartet praksis i Sverige og Danmark og under henvisning til, at en svensk komité arbejdede med spørgsmålet.

6. Ophævelsen af strafbestemmelserne vedrørende utugtige skrifter trådte først i kraft den 16. august 1968, idet ikraftsættelsen måtte afvente Danmarks udtræden af en international overenskomst. Reelt fik ophævelsen for så vidt angår dansk-sprogede pornografiske skrifter dog virkning allerede fra 1. juli 1967, idet rigsadvokaten i en cirkulæreskrivelse af 30. juni 1967 bl. a. instruerede politio- og anklagemyndigheden om at sætte verserende sager i bero, ikke at indlede undersøgelser i nye sager og at frigive beslaglagte skrifter.

Det skulle derfor allerede nu være muligt at bedømme, om der efter lovændringen er sket den tilsigtede afdramatisering af situationen omkring de pornografiske bøger. Justitsministeriet har, for at få dette spørgsmål belyst, som nævnt indhentet en

erklæring fra Den Danske Forlæggerforening, der har bekræftet den almindelige opfattelse, at markedet for pornografiske skrifter er blevet ringere.

7. På billedområdet har udviklingen det sidste års tid været præget af et voldsomt stigende udbud af billedhæfter. I et ikke uvæsentligt antal tilfælde har udgivelserne ført til strafferetlig forfølgning. Der foreligger således en række underrets- og landsretsdomme, og to sager har fået deres afgørelse ved højesteret. Medens nogle underretsdomme i tiden efter lovændringen kunne tages som udtryk for, at domstolene i forbindelse med ophævelsen af den tidligere bestemmelse i § 234, stk. 3, vedrørende spekulation i sanselighed, fortolkede området for, hvad der for fremtiden skulle være omfattet af strafbestemmelsen i § 234, snævert, har de overordnede instanser fulgt en strengere kurs. Under det strafbare område falder herefter billeder af samleje eller samlejelignende forhold samt af andre klart erotiske situationer, f. eks. hvor der er tale om gensidige befølinger. Også billeder af enkelte personer er henført under det strafbare område i tilfælde, hvor modellens kysdele er fremhævet på en særlig grov og anstødelig måde.

8. Selv om det er vanskeligt at danne sig noget entydigt billede af, hvorledes retstilstanden i Sverige har udviklet sig med hensyn til pornografiske billeder, er det dog tydeligt, at man nu i Sverige fører en væsentlig mere liberal kurs end i Danmark. Det kan nævnes, at samlejobilleder ikke længere anses for at falde ind under det strafbare område; medmindre billederne er præget af grov sadisme el. lign.

9. Medens det har været muligt at opretholde en ret klar afgrænsning med hensyn til de billeder m. v., der falder under § 234's utugtighedsbegreb, har man ikke kunnet anvende samme enkle kriterier ved filmcensuren's afgørelse af, hvilke film-scener, der kunne tillades til offentlig fremvisning. Dette må ses som udtryk for, at man med hensyn til film har mødt samme vanskeligheder, som tidligere kendtes med hensyn til litteratur. Medens spørgsmålet om eventuel kunstnerisk værdi ikke har kunnet rejses i den altovervejende del af sagerne vedrørende billedhæfter m. v., har spørgsmålet om, hvorvidt en stærkt erotisk scene i en film har kunnet legitimeres af den sammenhæng, hvori scenen optrådte, regelmæssigt givet anledning til vanskelige afgrænsningsspørgsmål.

10. Som det fremgår af det anførte, er situationen i dag på væsentlige punkter anderledes, end den var, da man i 1967 beluttede indtil videre at opretholde strafbestemmelserne vedrørende pornografiske billeder.